

CORRESPONSABILITAT
MATERIAL EDUCATIU PER A EDUCACIÓ INFANTIL

Edita: Ajuntament d'Eivissa.

Lidera: Institut de la Dona i per a la Igualtat d'Oportunitats, amb la participació de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) i l'Associació Noruega d'Autoritats Locals i Regionals (KS). Ha estat concedit i configurat en el marc de l'Acord sobre l'aplicació del Mecanisme Financer de l'Espai Econòmic Europeu i de la cooperació establerta entre els països de l'Estat Econòmic Europeu (Islàndia, Liechtenstein i Noruega) i el Govern d'Espanya. Per a Projecte Equilibrio-Balance.

Autores: Elena Martínez-Esparza i Irene Huguet.

Il·lustradora: Júlia Solans.

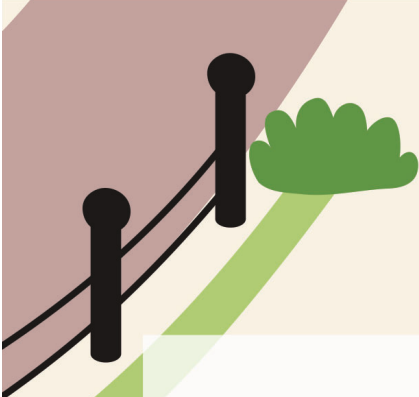
Maquetació de la reedició: Pau Kokura.

Edició i impressió: Luz Impresión S.L.

Dipòsit legal: DL I 155-2018

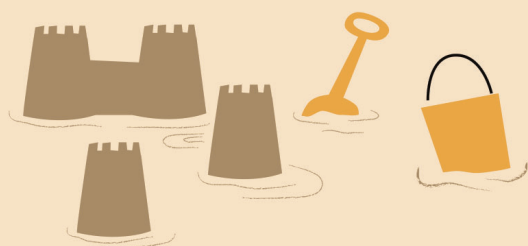
Dades tècniques de la publicació: Imprès amb papers amb certificat FSC

Pots descarregar-te aquesta guia a: www.eivissa.es
casal.dones@eivissa.es

Corresponsabilitat

Material Educatiu
per a Educació Infantil

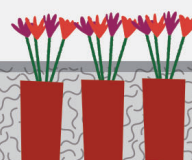

● PRESENTACIÓ	7
INTRODUCCIÓ	9
COM EMPRAR AQUESTA GUIA?	11
Material educatiu	11
El paper del personal educatiu	12
Recomanacions	13
Estructura de les unitats didàctiques	13
● LA MEVA AMIGA AINA. Unitat Didàctica 2/3 anys:	15
Objectiu general	17
Continguts	17
Esquema de la Unitat Didàctica	18
Sessió 1. “La Llar” Activitat: “A casa d’Aina”	20
Sessió 2. “L’Oci” Activitat: “Jugar amb Aina”	23
Sessió 3. “Les Professions” Activitat: “Les professions d’Aina”	26
● AMATU I LES SEVES AMISTATS. Unitat Didàctica 5/6 anys:	29
Objectiu general	31
Continguts	31
Esquema de la Unitat Didàctica	32
Sessió 1. “Llar. La casa de Martina”	34
Activitats: “A casa de Martina col·laboram”	
“Contracte familiar”	
Sessió 2. “Oci. Jugam amb Amatu”	37
Activitats: “Un dia de jocs amb Amatu”	
“La caixa dels jugarois”	
Sessió 3. “Professions. Les professions d’Omar”	40
Activitats: “Omar de gran vol ser...”	
“Jugam a les professions”	
● WEBGRAFIA	43
● ANNEXOS	45
1. Cartes a les famílies	46
2. Enquesta anònima a les famílies	50
3. Contracte de corresponsabilitat	51
4. Contes recomanats	43
5. Avaluació “La meva amiga Aina”	60
6. Avaluació “Amatu i les seves amistats”	61
7. Imprimibles: Jocs de memòria de professions	62

“Urgeix trobar formes més humanes d’abordar la producció remunerada i la producció de la vida. Mentre no sigui així, moltes dones continuaran pagant el cost de la reproducció social amb les seves renúncies unilaterals, el seu sentiment de culpa o el seu ressentiment; molts homes seguiran perdent-se –encara sense ser-ne conscients– la seva paternitat; i moltes llars seguiran essent una escola de desigualtat per a les pròximes generacions”.

Raquel Royo Prieto, sociòloga, directora del Màster en intervenció en violència contra les dones de la Universitat de Deusto, entrevista sobre el llibre Maternidad, paternidad y conciliación en la CAE. ¿Es el trabajo familiar un trabajo de mujeres?

PRESENTACIÓ

Benvolgudes i benvolguts,

La guia de corresponsabilitat és una eina amb la qual es pretén fomentar la necessitat de tractar dones i homes en igualtat. Un material que està dirigit a tota la comunitat educativa i també a les famílies que hi estiguin interessades.

Ara es reedita en català també perquè d'aquesta manera, a més del compromís amb la igualtat, complim també amb el nostre compromís amb la llengua pròpia d'Eivissa, ja que des de la seva publicació el 2015 tant sols la trobàvem en castellà. Amb aquesta nova edició podrem facilitar als diferents centres educatius i a les famílies la guia en les dues llengües oficials d'Eivissa.

La base de la nostra societat i el nostre futur està en l'educació, i precisament són les nostres boixes i boixos els que ens poden garantir una societat justa i igualitària. Per aquest motiu, des de l'Ajuntament d'Eivissa ens esforcem en donar-los els recursos necessaris per aconseguir-la a través de les activitats i el material didàctic de la guia de corresponsabilitat que està a disposició de totes les persones interessades.

La coeducació és el mètode d'intervenció educativa que va més enllà de l'educació mixta, i les bases s'assenten en el reconeixement de les potencialitats i individualitats dels infants, independentment del seu sexe. Coeducar significa, per tant, educar des de la igualtat de valors tenint present les persones, per tal d'aconseguir una societat més igualitària.

Us convidam a gaudir d'aquesta guia, a utilitzar-la i a treballar un futur sense desigualtats.

Rafa Ruiz,
Alcalde d'Eivissa

“Els pares tots sols no poden educar els seus fills, facin el que facin, perquè no poden protegir-los d’altres influències molt poderoses. El personal docent tot sol no pot educar els seus alumnes, per la mateixa raó. La societat tampoc pot educar la seva ciutadania, sense l’ajuda dels pares i del sistema educatiu. La intervenció dels pares i mestres és imprescindible, però tothom ha de conèixer les seves limitacions i reconèixer que, en l’atapeïda xarxa d’influències en la qual vivim, tothom exerceix una influència educativa, bona o dolenta, per acció o per omissió. Vivim fent surf en la cresta d’una ona que procedeix de mars molts diferents”.

José Antonio Marina en el seu llibre *Aprender a vivir*.

INTRODUCCIÓ

El **sexe** ve determinat per la naturalesa, una persona neix amb sexe masculí o femení. Són les **característiques** físiques, biològiques, anatòmiques i fisiològiques dels éssers humans, que els defineixen com a mascle i femella.

En canvi, el **gènere**, dona o home, s'aprèn, pot ser educat, canviat i manipulat. S'entén per gènere, la **construcció** social i cultural que defineix les diferents característiques emocionals, afectives, intel·lectuals, així com els comportaments que cada societat assigna com a propis i naturals d'homes o de dones. Això fa que el gènere reproduïxi diferències i desigualtats.

Aquestes diferències es manifesten pels **rols** (reproductiu, productiu), que cada persona ocupa en la societat.

Per intentar pal·liar aquest desequilibri, sorgeixen les mesures de **conciliació** com a instrument per poder millorar el repartiment del temps entre les dones i els homes. Aquestes mesures estan fortament feminitzades i s'han convertit en una altra alternativa perquè les dones puguin treballar a més de fer tot el que ja estaven fent a casa seva.

El **rol reproductiu** és el paper social en el qual les dones sempre són visualitzades: com a mare, cuidadores (de filles i fills, de persones grans o malaltes, etc.) i com a principals reproductores de la vida i dels treballs domèstics. És un treball social i econòmicament desvaloritzat i invisible.

El **rol productiu** comprèn activitats generadores d'ingressos. És el paper tradicionalment assignat a l'home com a proveïdor. Sol ser valorat i remunerat.

Això posa de manifest que tot el que tinguem a veure amb l'esfera reproductiva no és visible perquè el treball productiu és el que ocupa el lloc prioritari en el nostre sistema socioeconòmic. És necessari canviar l'organització de la societat cap a una forma més humana, perquè en realitat el treball reproductiu és el que sosté al productiu.

Per aconseguir aquests canvis es proposa la **corresponsabilitat familiar i social**. La corresponsabilitat suposa l'assumpció equitativa, per part d'homes i dones, de les responsabilitats, drets, deures i oportunitats associades a l'àmbit domèstic, la família i la seva cura.

COM EMPRAR AQUESTA GUIA?

Aquest material pretén arribar a la comunitat educativa, sensibilitzar i conscienciar el professorat i les famílies en el tema de la **corresponsabilitat** i fer experimentar a l'alumnat una realitat que ens afecta i condiciona en els nostres comportaments i pautes d'actuació durant tota la vida. A través del treball d'aquestes activitats, es vol fomentar la necessitat de tractar dones i homes en igualtat per assolir una societat cada vegada més justa i equilibrada i, sobretot, lliure de desigualtats.

L'educació és un dels pilars bàsics de socialització, per la qual cosa és allà on s'ha de prestar especial atenció a l'**educació en igualtat**. És impossible aconseguir una educació integral i una formació en valors si es perpetuen situacions en les quals es discrimina, s'exclou i/o no es fa visible.

La coeducació, és el mètode d'intervenció educativa que va més enllà de l'educació mitxa, les bases de la qual s'assenten en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de la infància independentment del seu sexe. Coeducar, significa per tant educar des de la igualtat de **valors** de les persones.

MATERIAL EDUCATIU

Es treballa amb tres làmines (llar, lloc d'oci i barri) a mode d'escenari, i amb els personatges i objectes que apareixen en les diferents històries.

Es proposen dues unitats didàctiques, les quals estan dissenyades per implantar-les una, en el tercer curs del primer cicle d'infantil (2-3 anys), i l'altra en el sisè curs del segon cicle d'infantil (5-6 anys). Cada unitat didàctica es desenvolupa a través de tres sessions que es duren a terme amb un monitor específic. S'aporten a cada sessió diverses activitats complementàries per treballar durant tot el curs escolar.

EL PAPER DEL PERSONAL EDUCATIU

A l'etapa de l'Educació Infantil, des del punt de vista coeducatiu, s'intenta que l'alumnat de 0 a 6 anys, adquireixi fonamentalment continguts referents a valors, que a la vegada duren implícits uns procediments, habilitats, destreses i, naturalment, conceptes; però allò fonamental en aquest camp i en aquestes edats són els valors. Per a l'adquisició d'aquests valors, cal una actitud determinada del professorat, perquè encara els estereotips de gènere no estan delimitats, per la qual cosa la seva major o menor determinació dependrà dels models que ofereixin les persones adultes que els envoltin, així com la valoració que aquestes realitzin del rol femení i masculí.

S'aposta per incloure tots els tipus de diversitat familiar dins dels continguts impartits, si es pretén que els infants interioritzin que allò que defineix una autèntica família és l'amor, el respecte i la cura que es tenen les persones que la formen, independentment del nombre de persones que la integren, del sexe al qual pertanyin, de la raça, del tipus de parella que formen, o de si és descendència biològica o adoptada.

A l'hora de plantejar les activitats, el punt de partida és la seva percepció de la realitat, més o menys estereotipada per gènere. S'ofereixen exemples on aquests estereotips no existeixen per eliminar barreres sexistes. S'empra l'assemblea com a espai de comunicació on es reflexiona i interioritzen els nous esquemes apresos.

La funció del personal educatiu és la de facilitar:

- Presenta les situacions d'aprenentatge.
- Negocia la composició dels grups.
- Proporciona els materials i la informació.
- Facilita recolzament a l'alumnat amb més dificultats.
- Afavoreix la participació.
- Fomenta un reforç positiu i anima l'alumnat perquè també el realitzi.
- Ofereix exemples que els permetin diferenciar la seva identitat sexual del paper tradicional associat a cada sexe.

RECOMANACIONS:

- Es recomana mantenir l'enfocament de gènere al llarg de tot l'any, que es contin les històries de les unitats didàctiques i anar afegint i modificant els relats segons l'alumnat vagi aportant informació.
- Jugar amb el material editat (llibre, personatges i objectes) en diferents agrupacions. Escollir varis contes de l'Annex 4. Llista de contes recomanats i,
- Mantenir el contacte amb les famílies respecte a aquesta temàtica.

ESTRUCTURA DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

1. Títol de la Unitat
2. Objectiu general
3. Continguts
4. Esquema de la Unitat
5. Sessions
 - a. Títol de la sessió i introducció
 - b. Objectius específics
 - c. Preparació prèvia a l'activitat:
 - *Materials necessaris*
 - *Duració de l'activitat*
 - d. Activitats
 - e. Avaluació per emplenar amb la tutora o tutor de la classe
 - f. Seguim treballant. Activitats complementàries perquè el personal educatiu les dugui a terme a l'aula.

“Fa falta la tribu sencera per educar un nen”

Proverbi africà

La meva amiga Aina

Unitat Didàctica
2-3 anys

La construcció de la identitat, es forma a través d'allò que cada persona sap de si mateixa, allò que és i que no és, allò que vol ser i allò que no vol ser. En aquests primers anys, comença l'aprenentatge social de la identitat de gènere i s'inicia un sentiment de pertinença a un dels dos sexes.

OBJECTIU GENERAL

Promoure el desenvolupament d'una identitat lliure apreciament la importància de la família en tota la seva diversitat.

CONTINGUTS

Conceptuals

- Identificació de la família com a primer grup social de pertinença.
- Les professions de l'entorn.

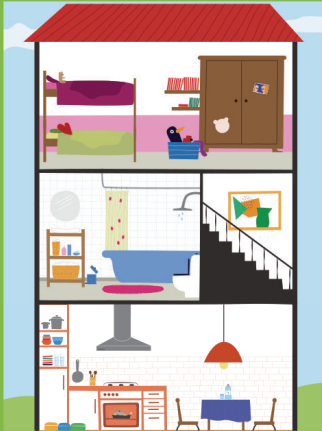
Procedimentals

- Observació de tasques, rutines familiars i activitats laborals.
- Representació espontània de personatges, fets i situacions en jocs simbòlics.

Actitudinals

- Valoració de la vida familiar amb actituds d'afecte i col·laboració.
- Interès per la diversitat familiar, de dos sexes, rols, professions... de les persones.

Cicle	Títol Unitat Didàctica	Objectiu general	Sessió
2-3 anys	 La meva amiga Aina	Promoure el desenvolupament d'una identitat lliure apreciand la importància de la família en tota la seva diversitat.	1
			2
			3

Espai	Objectius específics	Activitats
 La llar	• Identificar tasques familiars. • Observar les persones que formen una família. • Valorar el repartiment igualitari de tasques familiars.	“A casa d’Aina”
 Oci	• Relacionar familiars amb jocs. • Observar diferents models de família. • Apreciar diferents espais d'oci.	“Jugar amb Aina”
 Professions	• Relacionar la mateixa professió amb els dos sexes. • Reconèixer la situació laboral de l'entorn. • Apreciar la igualtat d'oportunitats i de tracte.	“Les professions d’Aina”

SESSIÓ 1. LA LLAR

Històricament el “treball domèstic i de cura”, no ha estat reconegut com a part important de la qualitat de vida. A més a més, s’ha responsabilitzat a les dones, de forma sistemàtica, de la seva realització, sense possibilitat d’elecció i/o combinació amb altres activitats.

Afortunadament, els canvis que es van produint han obert la porta a la corresponsabilitat i, cada vegada més, valoram els coneixements que es posen en pràctica a la llar i que han de veure amb la cura de la vida pròpia i de les persones que s’estimen i es cuiden.

Amb la làmina de la llar, es treballa la corresponsabilitat de les tasques familiars, mostrant rols de gènere igualitaris.

OBJETIUS ESPECÍFICS

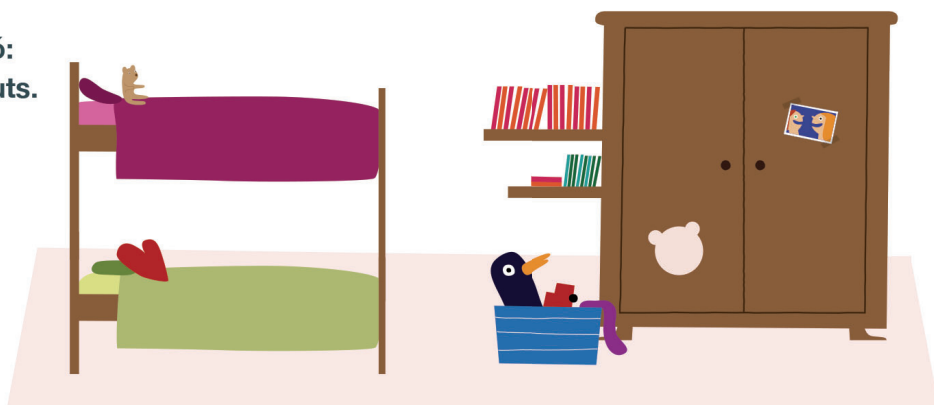
- Identificar tasques familiars.
- Observar les persones que formen una família.
- Valorar el repartiment igualitari de les tasques familiars.

PREPARACIÓ PRÈVIA

Materials:

- Làmina de la llar.
- Membres de la família: mare, pare, Aina i Martina.
- Objectes que es necessiten: olla, plat, banyera, bolquer, roba i conte.
- Carta a les famílies. Sessió 1. “La Llar”. Annex 1.
- Enquesta anònima a les famílies. Annex 2.
- Avaluació “La meva amiga Aina”. Sessió 1. Annex 5.

Duració:
20 minuts.

ACTIVITAT: “A casa d’Aina”

- **Familiarització** amb l’escenari de la casa i les seves zones: cuina, bany i dormitori. **Observar** els elements de la làmina de la llar i **interactuar** amb l’alumnat per nomenar diferents accions que es poden realitzar a cada una de les zones. Es pot emprar el recurs de la **mímica** per anar interpretant accions.
- **Presentació** de les persones que formen la família: **el seu pare, la seva mare, germana Martina i n’Aina**. Interactuar amb l’alumnat per conèixer els diferents models familiars existents a l’aula.
- Presentació dels objectes que s’empren en la **història**: olla, plat, banyera, bolquer, conte i perxa amb roba.
- La primera vegada que es conti la història, cal **emprar la mímica** per associar-la amb els objectes; no s’empra la làmina com a recolzament. Un exemple de cuinar seria remoure l’olla o moure una paella; el **gest** de dur alguna cosa a la boca per ajudar a menjar...
- Després es torna a contar la història i es demana a l’alumnat que ajudi a representar-la amb mímica.
- Finalment els personatges i objectes es van col·locant a la làmina a mesura que apareixen en la història.

Hola, el meu nom és Aina i tenc 2 anys.
M’agrada anar en bici i jugar amb la meva germana Martina.
Us explicaré com és un dia a casa meva...

El meu **pare** s’ocupa de casa, i és ell qui **cuina**,
M’encanta la seva sopa de gallina!

La meva **mare** m’ajuda a **menjar**,
i jo el meu plat ja sé posar...

A l’hora del bany, la **mare** em posa dins la **banyera**,
i es converteix en una pirata vertadera!

El meu pare i la meva mare són un gran equip,
El meu pare em canvia el **bolquer** i jo m’hi fix...

És l’hora de dormir i al llit he d’anar,
Mami per favor vine aquí, inventa un **conte** per a mi!

Al matí abans de sortir, el meu **pare** m’ajuda a **vestir**

- També es pot jugar a posar els objectes a la làmina en un lloc diferent al que apareixen a la història i que l'alumnat ajudi a situar-los correctament.
- Per tancar l'activitat s'empren els objectes i els personatges, demanant a l'alumnat sobre la seva realitat, amb la finalitat d'associar la imatge de les tasques familiars amb la idea que ambdós progenitors siguin capaços de realitzar-les independentment del seu sexe.
- Finalment, **incidim en la tasca** que Aina realitza com a membre de la família.

AVALUACIÓ

- Participa en les activitats proposades.
- Representa una tasca familiar a través de la mímica.
- Identifica una acció amb un personatge.
- Accepta que les tasques familiars no tenen un rol de gènere assignat.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi dins l'aula:

- **“Dramatització de la neteja amb mímica”** Enumerar les tasques familiars que han sortit en la història. Començar a caminar per l'espai lliurement, mentre sona una música escollida prèviament; quan s'aturi la música, el personal educatiu dirà una d'aquestes tasques (fer el dinar, posar la taula, donar de menjar, banyar, vestir, dormir, etc) i l'alumnat ha d'imitar la tasca realitzada. També se pot realitzar l'activitat amb la famosa, però actualitzada cançó de Miliki de les tasques familiars: “Los días de la semana”
- **“Racons de joc simbòlic”** durant tot l'any amb la intenció de reforçar models no estereotipats. Es presenten diferents escenaris de joc diferents: un d'ells pertany a un àmbit de dominància femenina (la llar) un altre a un àmbit masculí (taller mecànic), i la resta poden ser considerats neutres per ser ocupats d'igual forma per homes i dones (restaurant, hospital).

Es pot: observar i analitzar el comportament de l'alumnat en els racons, i comprovar si les actuacions són diferents entre un i l'altre sexe; comprovar si aquestes diferències de comportament en el joc s'orienten en la direcció dels estereotips de gènere; Observar si aquestes diferències es mantenen en els diferents escenaris de joc estudiats (la casa, el restaurant, el taller, l'hospital) i analitzar i descompondre les accions lúdiques més significatives d'aquestes diferències.

SESSIÓ 2. L'OCI

Si hi ha algun principi relacionat amb el desenvolupament i l'aprenentatge dels infants que ningú qüestiona és, precisament, la importància del joc. Amb massa freqüència els infants són orientats a fer aquelles activitats que responen als estereotips sexistes. És important que prenguin consciència que poden explorar totes les possibilitats.

Es presenta la forma com diverses famílies ocupen el seu temps d'oci d'una forma compartida amb rols de gènere no estereotipats.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Relacionar familiars amb jocs.
- Observar diferents models de família.
- Apreciar diferents espais d'oci.

PREPARACIÓ PRÈVIA

Materials:

- Làmina del lloc d'oci.
- Membres de la família d'Aina: pare, mare, la seva germana Martina i n'Aina.
- Objectes que calen: gronxador, caseta, bicicleta de persona adulta amb cadira, pales de platja, pilota i flotador.
- Carta a les famílies. Sessió 2.
“L'oci”. Annex 1.
- Avaluació “La meva amiga”.
Sessió 2. Annex 5.

Duració: 20 minuts.

ACTIVITAT “JUGAR AMB AINA”.

- Familiarització amb la làmina de la zona de joc: el parc, la zona del passeig marítim, la zona de la platja i la mar. Interactuar amb l'alumnat per nomenar diferents jocs a cada una de les zones. Es pot emprar la mímica cada vegada que aparegui un joc.
- Presentació dels objectes que empram en la història: gronxador, caseta, bicicleta de persona adulta amb cadira, pales de platja, pilota i flotador.
- Es presenten els membres de la família d'Aina. La primera vegada es conta la història afegint-hi només els objectes.
- Després es torna a contar la història i es van col·locant els personatges en el lloc corresponent.
- També es pot jugar a posar els objectes a la làmina en un lloc diferent al que apareix a la història i que l'alumnat ajudi a situar-los correctament.
- Per tancar l'activitat incidim en el fet que Aina va al parc amb la seva mare i el seu pare, juga al gronxador i a la caseta amb les seves amigues i amics, aprèn a jugar a les pales amb la seva mare i a nedar amb el seu pare. Finalment juguen a futbol a la platja.

AVALUACIÓ

- Participa en les activitats proposades.
- Reflexiona sobre el seu joc.
- Identifica una acció amb un personatge.
- Comparteix amb la resta de companys i companyes en el joc.

Us contaré com em diverteix:

Els dissabtes m'encanta sortir amb la meua família en **bicicleta**, anam pel passeig marítim fins arribar al parc de la platja.

Als **gronxadors**, la meua germana Martina i jo, jugam a tocar els núvols amb els peus.

A la **caseta de fusta**, jug amb el meu pare a fer una sopa vertadera.

La meua mare juga a **pales** com una autèntica campiona, i paleja les pilotes com una autèntica lleona.

Com tenc només dos anys, encara no sé surar, el meu pare em posa els flotadors i m'ensenya a **nedar**.

Però el que més em diverteix, encara que sé que esvalota, és jugar amb molta gent a la **pilota**.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi a l'aula:

- **“Jugam amb mímica”**. Dramatització dels jocs amb mímica. Recordar els jocs que apareixen en la història i representar-los un per un, a través de la mímica amb tothom de la classe. Explorar sobre diverses formes de representació dels jocs per part de l'alumnat per evitar la imitació i realització d'una tasca sempre de la mateixa forma.
- **“El joc heurístic des del punt de vista de gènere”**. Es tracta d'un joc de descobriment, d'assaig i errada de les habilitats de manipulació i de planificació mental, així como del desenvolupament de les capacitats a l'hora de recollir i classificar el material emprat.

La sessió de joc heurístic es divideix en dues parts molt importants: La primera és la fase del joc, on l'alumnat experimenta amb els objectes. I, la segona, és la fase de la recollida en la qual, ha de classificar i organitzar el material en el seu lloc corresponent.

La duració de la sessió és de 40 minuts aproximadament, dels quals s'empren 20-25 minuts per al joc i la resta per organitzar el material. Es realitza a través de sessions planificades pel personal educatiu, en les quals s'estudia amb cura diferents aspectes: col·locació de l'espai, del material que s'ofereix i es va introduint l'alumnat, temps de joc, etc.

Els objectes han de ser preferentment sense finalitat lúdica. Allò ideal és que siguin objectes quotidians, de formes i grandàries diverses, fets de tot tipus de materials, preferentment naturals.

És important que hi hagi diferents objectes de cada tipus i no només un. Podem emprar petxines, pompons de llana, bocins de tela o cuir, suro, blocs de fusta, culleres de cuina, pilotes, cadenes, pinyes, esponges, cordill, tubs de cartó de paper higiènic o de cuina, pinces de roba i en general qualsevol cosa que pugui generar interès. Cada grup d'objectes ha d'estar organitzat en el seu lloc corresponent (les petxines en una capsa, les pinyes en una bossa, les pinces en el seu pot) A més s'han de posar a disposició diferents contenidors (pots de metall sense tapa, caixes de fusta o cartó...) perquè l'alumnat pugui anar ficant els objectes mentre juga. Cada grup d'objectes estarà organitzat en el seu lloc corresponent.

Mentre es juga ficant i traient coses, agrupant i separant, llençant i guardant, el personal educatiu ha d'observar sense intervenir. Es aquí on es proposa un enfocament de gènere (ús diferent dels materials en funció del sexe de l'alumnat, agrupació per sexe, com cooperen, etc.).

SESSIÓ 3. LES PROFESSIONS

Els nens i les nenes d'aquestes edats aprenen, en gran mesura, de la realitat que els envolta. És necessari intentar que des de les primeres edats compren- guin

que no existeixen professions per a nenes o nens, sinó que tenen tot un ventall d'opcions que s'adeqüen a les seves capacitats, preferències, expectatives i possibilitats.

Es presenten professions que trenquen l'estereotip de gènere i s'afavoreix la igualtat d'oportunitats a l'àmbit laboral i de tracte a l'àmbit educatiu.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Relacionar la mateixa professió amb els dos sexes.
- Reconèixer la situació laboral del seu entorn.
- Apreciar la igualtat d'oportunitats i de tracte.

PREPARACIÓN PREVIA

Materials:

- Làmina del barri.
- Membres de la família: pare, mare, la seva germana Martina i Aina.
- Carta a les famílies. Sessió 3 "Les professions". Annex 1.
- Avaluació "La meva amiga Aina". Sessió 1. Annex 5.

Duració: 20 minuts.

ACTIVITAT “LES PROFESSIONS DE N’AINA”

Presentació de la làmina del barri. Interactuar amb l'alumnat per reconèixer els diferents edificis de la làmina (escola, mercat, vivendes, hospital, etc.). Demanar informació de com és el seu barri. Presentació dels objectes i personatges que s'empraran en la història: Aina i el seu pare, autobús, dona bombera, home florista, home professor, dona jardinera i dona doctora.

- La primera vegada que es conta la història empram només l'autobús. Després se demana a l'alumnat que intenti recordar els personatges i les seves professions i que ajudin a col·locar-los a la làmina.

- Per tancar l'activitat s'incideix en allò que n'Aina observa en el seu passeig en bus, les diferents professions que homes i dones poden realitzar independentment del seu sexe. Cercar en la vida quotidiana de l'alumnat exemples de les professions que surten en la història amb protagonistes de l'altre sexe. I fer alguna pregunta respecte a les professions que coneguin del seu entorn.

El meu pare és **qui s'ocupa de casa**, per això puc menjar cada dia a casa.

Abans de sortir de classe li dic adéu al **professor**, després vaig amb el meu pare a esperar l'autobús.

En pujar salud la **conductora** i deman:

-on anam pare?

- Aina avui és un dia especial, perquè anam a l'hospital.

Quan passam pel mercat m'encanta mirar el lloc **del florista**, perquè té flors blanques, vermelles i grogues. Com som de la classe de “les bombers”, quan veig un incendi em fix en **la bombera**, i en allò que fa amb la seva mànega. En arribar a l'hospital baix de l'autobús perquè és la parada final.

A la sala d'espera, un nen que va amb una **mare pilot d'avió**, plora molt, em diu que li fa mal la panxa i que no vol que el toqui **la doctora**. Jo el mir i li dic:
- no et preocupis: és la millor doctora del món!

A la fi, s'obre la porta de la consulta i jo em pos molt contenta, ara te diré perquè m'agrada molt venir a l'hospital: resulta que la doctora és la meva mare!

AVALUACIÓ

Participa en les activitats proposades.

Nomena alguna professió.

Identifica una acció amb un personatge de la història.

Valora les persones que tenen una professió independentment del seu sexe.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi a l'aula:

- **“Coneixem les professions”**. Convidar les famílies de l'alumnat amb una professió que trenqui amb els estereotips de gènere perquè ens expliquin en què consisteix la seva ocupació.
- **“Imprimibles. Jocs de memòria de professions”**. Annex 7. S'imprimeixen les imatges per duplicat i jugam a trobar la parella.

Amatu i les seves amistats

Unitat Didàctica
5-6 anys

Un antropòleg va proposar un joc als infants d'una tribu africana. Va posar una cistella plena de fruites a prop d'un arbre i els va dir que qui hi arribàs primer, guanyaria totes les fruites. Quan va donar el senyal perquè començassin a córrer, els infants s'agafaren de les mans i varen córrer junts, després es varen seure junts a gaudir del premi. Quan ell els va preguntar perquè havien corregut així, si un podia guanyar totes les fruites, li varen respondre: UBUNTU. Com un de nosaltres podria sentir-se feliç, si tots els altres estan tristos?

UBUNTU: “Jo sóc perquè nosaltres som”

(Definició realitzada per Leymah Gbowee, activista pacifista de Libèria)

A partir dels tres anys, i a través del procés de socialització diferenciada, es van incorporant, artificialment i progressivament, nous significats a la identitat de gènere. De la mateixa manera coneixen o verbalitzen les professions, els colors i jocs que són considerats d'un o altre sexe. Això fa especialment necessari l'atenció educativa en aquest camp i en aquesta etapa.

OBJECTIU GENERAL

Relativitzar prejudicis i estereotips de gènere a través de situacions i models alternatius que afavoreixin relacions igualitàries.

CONTINGUTS

Conceptuals

- Funcionament dels grups socials als quals pertany (família, classe, amistats), a través d'exemples del paper que desenvolupen en la seva vida quotidiana i reconeixent-se com a membre de cada un d'ells.

Procedimentals

- Realització progressivament autònoma de tasques i rutines familiars.
- Establiment de vincles de relació interpersonal amb membres dels grups socials de pertinença.
- Incorporació progressiva de les pautes de comportament que regeixen la convivència.

Actitudinals

- Interès per participar en la vida familiar amb actituds d'afecte, iniciativa, disponibilitat i col·laboració.
- Valoració de la diversitat familiar, de sexes, rols, professions, tasques, etc. de les persones.

Cicle	Títol Unitat Didàctica	Objectiu general	Sessió
5-6 anys	 Amatu i les seves amistats	Relativitzar prejudicis i estereotips de gènere mitjançant situacions i models alternatius que afavoreixin relacions igualitàries	1
			2
			3

Espai	Objectius específics	Activitats
 Llar: La casa de Martina	• Enumerar diferents tasques domèstiques. • Confeccionar un contracte de corresponsabilitat. • Prendre consciència de l'equitat en les tasques domèstiques.	• “A casa de Martina col·laboram” • “Contracte familiar”
 Oci: Jugam amb Amatu	• Descobrir situacions relacionades amb el joc. • Experimentar situacions de joc neutres. • Apreciar la diversitat familiar.	• “Un dia de jocs amb Amatu” • “La caixa dels jugarois
 Professions: Les professions d'Omar	• Reconèixer diferents professions. • Experimentar situacions de professions neutres. • Apreciar l'equitat en situacions de treball.	• “Omar de gran vol ser...” • “Jugam a les professions”

SESSIÓ 1. “LA CASA DE MARTINA”

La família és el nucli socialitzador més fort, el primer i en conseqüència el més definitori. Allò que més influeix en la primera socialització dels estereotips, són les vivències i els aprenentatges en el si familiar, que conformen d'una forma bastant determinant la personalitat, l'actitud i el comportament de les persones front a la societat. És important desenvolupar i potenciar nous models de comportament en el repartiment de tasques domèstiques entre homes i dones i involucrar en aquestes tasques els infants, evitant qualsevol tipus de diferències determinades per sexe. D'aquesta manera s'ajudarà a veure la família com un equip del qual totes les persones formen una part important i en el qual s'ha de col·laborar des de les seves pròpies possibilitats, permetent fomentar un plantejament equitatiu en relació a la vida laboral.

En aquesta sessió es tracta de fer reflexionar l'alumnat sobre les tasques domèstiques, els rols familiars i la responsabilitat que cada persona té en el benestar del grup, incloent també a les més petites de la casa, segon les seves possibilitats.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Enumerar diferents tasques domèstiques.
- Confeccionar un contracte de corresponsabilitat.
- Prendre consciència de l'equitat en les tasques domèstiques.

PREPARACIÓ PRÈVIA

Materials:

- Làmina de la casa de Martina.
- Membres de la família de Martina: el seu pare, la seva mare, la seva germana Aina i ella.
- Objectes que es necessiten: olla, plat, banyera, bolquer, conte i perxa amb roba.
- Carta a les famílies. Sessió 1. “La llar”. Annex 1.
- Enquesta a les famílies. Annex 2.
- Contracte de corresponsabilitat. Annex 3.
- Avaluació “Amatu i les seves amistats”. Sessió 1. Annex 6.

Duració:

- “A casa de Martina col·laboram”: (15 minuts).
- “Contracte familiar”: (25 minuts).

ACTIVITATS

1. “A casa de Martina col.laboram”.

- Presentació de l'escenari de la llar, els membres de la família d'Aina i les tasques que realitzen a cada part de la casa.

Hola, em dic **Martina**. Tenc els ulls verds, la pell blanca i els llavis gruixuts com la fruita madura. El meu cabell és vermell com el foc, i la meua cara és plena de puntets d'or com diu el meu pare, encara que la gent els diu pigues.

M'agrada jugar amb plastilina, fer construccions amb les meves peces de fusta, dibuixar, saltar a la corda, i sobretot: disfressar-me!

Avui us parlaré de la meua família, perquè hi ha molts tipus de família! La meua amiga Amatu viu amb la seva mare, el meu amic Omar té la casa de la seva mare i la casa del seu pare; hi ha famílies amb dues mares, unes altres amb un pare o amb dos pares, d'altres que viuen també amb les àvies o els oncles, o ...

Idò la meua família la formam: el meu pare, la meua mare, la meua germana Aina, i jo.

Vivim al carrer de la Figuera, número 8, en una casa blanca amb persianes blaves i flors a les finestres. El meu pare és qui s'ocupa de la llar i la meua mare és doctora. A casa tenim una frase preferida: Conviure és compartir!

A la cuina el meu pare s'encarrega dels fogons, prepara sopes, arròs, i molts pastissos.

Però per poder **cuinar**, la llista de la compra ha de preparar. A la cuina **avui jo pararé la taula**, i la meua mare ensenya a la meua germana Aina a **menjar tota sola** les maduixes.

Al bany **la meua mare** es converteix en la mare pirata, una autèntica capitana: “A l'abordatge els meus valents!!!” Amollam veles, jugam a cercar tresors amagats, a parlar amb lloros i a cantar com les sirenes.

El meu **pare**, és el mariner i quan acabam el bany, li posa el bolquer a la meua germana de dos anys.

Abans de dormir, la meua **mare**, es converteix en la maga contacontes. I com ha viatjat a molt de llocs, s'inventa històries espectaculars.

Quan entra la llum del sol per la finestra de la meua habitació, el meu **pare** es converteix en un **modista** molt llest, que m'ajuda a **escollir la roba** per vestir-me.

- En aquest cas es reflexiona sobre quines poden ser les tasques de Martina a cada estança de la casa: a la cuina (ajudar a parar i desparar la taula), al bany (recollir els jugarois que s'empren a la banyera), a l'habitació (tiraré al fons allò que no necessiti, recolliré els jugarois, posaré a rentar la roba bruta).

2. “En aquesta casa col·laboram”. Annex 3.

A partir de la història de na Martina i les tasques domèstiques que es realitzen a cada una de les estances de la casa, s'empra el model de contracte familiar “En aquesta casa col·laboram”, on s'expressa el compromís de cada membre de la família a col·laborar a casa. A cada una de les estances de la llar, l'alumnat dibuixarà la tasca a la qual es compromet.

AVALUACIÓ

- Participa en les activitats proposades.
- Expressa almenys una tasca domèstica.
- Identifica almenys una acció amb un personatge.
- Accepta que les tasques domèstiques no tenen rol de gènere assignat.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi dins l'aula:

- **“Netejam la classe”.** Crear un Contracte de compromís de Corresponsabilitat a l'aula, per a la seva posada en marxa realitzarem un sistema d'economia de fitxes on es reflecteixi la participació de l'alumnat.
- **“Dur el seguiment del contracte de corresponsabilitat”.** Es tracta d'anar fent referència a com va l'organització de les tasques familiars a les qual es varen comprometre en el contracte de corresponsabilitat “En aquesta casa col·laboram”. Es pot emprar l'espai de l'assemblea per una vegada a la setmana fer referència al tema i anar actualitzant el contracte de tasques a la llar una vegada al mes. Així l'alumnat pren consciència de la seva participació a casa i va afegint-hi compromisos.

SESSIÓ 2. “JUGAM AMB AMATU”

“Podem dir, sense temor a equivocar-nos, que el joc imita la vida. Però té l'avantatge que en aquesta activitat l'error no està penalitzat”. Bruner, 1984.

Els comportaments socials s'aprenen a la vegada que s'hi participa, i per sentir-se acceptat com a subjecte socialment competent, cal acceptar els rols que d'alguna manera imposa la societat. Entre aquests rols es troben els rols de gènere que estan molt arrelats amb la pròpia identitat.

Actualment segueix existint un ús sexista dels materials de joc, que determina també el tipus de joc, diferent entre nenes i nens. Es proposa observar i intentar corregir aquestes tendències en la mesura de les possibilitats, per arribar a la conclusió que els jugarois no tenen sexe; és a dir, són per a totes les persones, segons els moments, els interessos i gustos.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Descriure situacions relacionades amb el joc.
- Experimentar situacions de joc neutres.
- Apreciar la diversitat familiar.

PREPARACIÓ PRÈVIA

Materials:

- Làmina del lloc d'oci.
- Membres amb els quals es relaciona Amatu: la seva mare, el seu oncle, Omar, pare de n'Omar, l'àvia Mima, Martina, Aina junt amb la seva mare i el seu pare.
- Objectes que calen: gronxador, caseta, bicicleta de persona adulta amb cadira, pilota, pales de platja i flotador.
- Selecció de jugarois variats: nines, cotxes, peces de construcció, casetes, pilotes, jocs de taula, puzles, etc.
- Carta a les famílies. Sessió 2. “L'Oci”. Annex 1.
- Avaluació “Amatu i les seves amistats”. Sessió 2. Annex 6.

Duració:

- “Un dia de jocs amb Amatu”: 10 minuts.
- “A què ens agrada jugar”: 30 minuts

ACTIVITATS

1. “Un dia de jocs amb Amatu”:

- Es presenta la làmina del lloc d’oci i els personatges de la història.

Hola, el meu nom és **Amatu**, tenc els ulls negres com dues olives, el pèl arrissat i la pell fosca i suau com la d’una pantera. Abans de contar-vos com em diverteix, us explicaré la història de com la meva mare i jo ens vàrem convertir en família.

Abans que jo nasqués, la meva **mare** vivia en una casa amb moltes flors, anava molt contenta a la seva feina, tenia moltes amistats que l’estimaven moltíssim i feia moltes coses emocionants, però desitjava amb molta il·lusió compartir-ho amb algú molt especial. I aquesta persona especial, som jo!, així que la meva mare va travessar el món, creuant oceans i muntanyes fins trobar-me.

Ara sí us contaré com em diverteix. Alguns dies, la meva mare, el meu oncle i jo anam a la platja; passejam per l’arena, feim castells i en dies especials ens menjem un gelat.

Amb la meva mare m’agrada jugar a les **pales** i amb el meu oncle aprenc a **nedar**. Ja quasi ho faig tota sola!

De vegades el meu **amic Omar** és al parc amb la seva **àvia Mima** i **el seu pare**. M’encanta jugar al **gronxador** i que l’àvia Mima m’empenyi fins al cel... i allò que més li agrada a n’Omar és jugar amb el seu pare, a la caseta de fusta, a fer que tenen un forn de pa. Jo prefereixo imaginar una floristeria com la del meu oncle.

Però, saps què? El dissabte és el dia que més m’agrada, perquè ens trobam a la platja.

També venen na Martina i n’ Aina amb la seva mare i el seu pare en bici, feim un gran pícnic i jugam un partit de futbol. Llavors és quan sent que m’encanta tenir aquesta gran família, encara que a casa només hi vivim la meva gata Lua, la meva mare i jo.

- S’incideix en cada una de les activitats que fa Amatu i amb qui les realitza.

2. “La caixa dels jugarois”.

- Es forma un cercle amb tot l’alumnat i ens seiem al terra. En el centre, es posen diferents jugarois, prèviament seleccionats (nines, cotxes, peces de construcció, casetes, pilotes, jocs de taula, puzles, etc.).
- Cada participant, de forma ordenada, agafa un jugaroi i juga lliurement. Pot associar-se amb la resta de participants, en parelles o grups. Els deixam actuar, observant-los durant 5 minuts. Es torna al cercle.

- Es deixen els jugarois al centre, es canvia de jugaroi i es juga de nou lliurement uns altres 5 minuts. Si es noten diferències per raó de sexe, es tornen a repartir els jugarois intentant corregir les tendències observades. Poden formar-se petits grups de nens i donar-los pepes; o de nenes i donar-los cotxes o pilotes.
- Es deixa tot en el centre i s'obre un debat: Amb què has jugat?, t'ha agradat?, per què?, amb què t'agradaria jugar ara?, per què?, amb què han jugat els nens?, i les nenes?, hi ha jugarois de nens i d'altres de nenes?
- S'analitzen els jugarois que han escollit nenes i nens, mirant si hi ha tendències "sexistes". Si hi són, intentam que ens diguin per què escullen allò o per què no escullen altres materials.
- Per tancar la sessió es comenta que no hi ha jugarois predeterminats; tots són per a nenes i nens, segons els seus gustos i l'activitat que volen realitzar, però no segons el seu sexe. Se'ls anima a la reflexió del fet que no hi ha distinció en el joc. Per això es poden emprar els exemples de la història de n'Amatu que rompen amb els estereotips.

AVALUACIÓ

- Participa en les activitats proposades.
- Reflexiona sobre el seu joc.
- Identifica almenys una acció amb un personatge.
- Accepta que els jocs no tenen gènere.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi dins l'aula.

- "A què juga Amatu?". Dramatització dels jocs amb mímica. Es tracta d'explorar sobre diverses formes de representació per evitar la imitació i la realització d'una tasca sempre de la mateixa forma. Per començar, es recorden els jocs que apareixen en la història d'Amatu (jugar a les pales, nedar, jugar als gronxadors, jugar a futbol i anar en bicicleta) i es representen mitjançant la mímica.
- "Joc del cercle de massatges". En cercle i dempeus. La tutora o el tutor comença realitzant una forma de massatge (prem, frega o acaricia una part del cos) a qui estigui davant i així successivament, fins completar el cercle.

SESSIÓ 3. “LES PROFESSIONS D’OMAR”

La desigualtat existent entre les persones, a l'àmbit del treball, no és un tema d'un període concret, és una realitat quotidiana que s'ha de treballar constantment dins i fora de l'aula. En aquest sentit, és necessari afavorir el coneixement d'aquesta realitat discriminatòria, fomentant l'anàlisi crítica d'aquesta i mostrant, paral·lelament, situacions de treball no estereotipades.

Partint del biaix existent en la societat respecte als rols de gènere, arribam a una realitat laboral condicionada per aquests. Es pretén oferir rols neutres per potenciar una elecció lliure i no estereotipada de la professió.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- Reconèixer diferents professions.
- Experimentar situacions professionals neutres.
- Apreciar l'equitat en situacions de treball.

PREPARACIÓ PRÈVIA

Materials:

- Làmina del barri.
- Personatges de la història: Omar, la seva mare pilot, Amatu, 2 homes adults (el florista és oncle de n'Amatu i el professor, el pare de n'Omar), 2 dones adultes (la dona bombera, és mare de n' Amatu i la doctora, la mare de na Martina).
- Material imprimible per l'activitat 2 "Jugam a les professions". Annex7.
- Carta a les famílies. Sessió 3: “Les professions”. Annex 1.
- Avaluació: “Amatu i les seves amistats”. Sessió 3. Annex 6.

Duració:

- “Omar quan sigui gran, vol ser...” :15 minuts.
- “Jugam a les professions”: 25 minuts.

ACTIVITATS

1. “Omar quan sigui gran, vol ser...”.

- Presentació de la làmina del barri i de les professions a través de la història de n'Omar.

Hola, som n' Omar i tenc tres anys. Visc en dues cases, a mi m'agrada dir-los la casa del bosc i la casa de la mar.

El meu pare viu en una casa envoltada per un bosc de pins, també hi viu la meva àvia Mima, que prepara uns plats de cuscús boníssims que són típics del país on varen néixer el meu pare i la meva àvia. La meva mare viu en una casa amb forma de vaixell davant de la mar. Jo visc a les dues, de vegades amb la meva mare i d'altres amb el meu pare.

La meva mare és **pilot d'avions** i els dies que té lliure sempre recollim la meva amiga Amatu i anam caminant a l'escola mentre jugam al joc de les professions.

Quan passam per davant del mercat, veim moltes parades diferents: de carn, de peix, de verdures, i sempre saludam l'**oncle d'Amatu** que és **florista**. Si treballàs allà... “avui voldria ser transportista”, diu la meva mare. “Idò jo... regaladora de menjar”, diu Amatu, i tu Omar? “Jo ... acoloridor de parets”. L'oncle de n'Amatu sempre ens acluca un ull quan ens veu.

En passar per l' **hospital** la meva mare diu: “Jo vull ser infermera per treballar amb la mare de n'Aina i na Martina que és **doctora**. I tu Omar?”

“Doncs jo vull ser contacontes per a les àvies malaltes, i tu Amatu?”
 “Doncs jo vull inventar la medicina del riure... Ha ha ha...”.

En arribar al pare de bombers, la meva mare diu: “Si avui jo treballàs amb la mare de n'Amatu, voldria ser la conductora del camió de bombers!”
 I Amatu diu: “jo seria mecànica, però només del camió de la meva mare, i si s'espenya, jo l'arregl. I tu Omar?” “Jo toc la campana si hi ha foc, perquè el camió vagi a apagar-lo”.
 Quin equip més genial!

I quan entram a l'escola, Omar diu: “Aquí treballa el meu pare! I jo vull ser professor, com ell”. “Jo recollidora de fulles de tardor”, diu Amatu.
 La meva mare sempre diu el mateix, “jo vull fer la meva feina de sempre, perquè m'encanta pilotar avions, volar entre els núvols i... dur les persones d'un lloc a un altre!!”

- Com a tancament de l'activitat se'ls fa preguntes sobre les professions, intentant trobar un model en la realitat de la infància que sigui diferent del de la història. 2. “Jugam a les professions”. Annex 7.

A cada participant se li entregarà una imatge impresa de l'annex 7 i hauran de trobar la seva parella. Després representaran allò que els correspongui.

AVALUACIÓ

- Participa en les activitats proposades.
- Enumera diferents professions.
- Representa a través de la mímica situacions relacionades amb les professions.
- Accepta que les professions no tenen gènere.

SEGUIM TREBALLANT

Activitats complementàries perquè el personal educatiu les desenvolupi dins l'aula:

- **“Visitar un lloc de treball”.** Que sigui proper al centre escolar: forn de pa, supermercat, taller mecànic, etc. Observar en què consisteix, què empen, quantes dones i homes hi ha, etc.
- **“Amatu quan sigui gran, vol ser bruixa...”.** Lectura del conte “Jo de gran vull ser bruixa”. S'ha escollit aquest personatge per rompre amb el rol femení estereotipat de princesa angelical, submissa i desvalguda. Es proposa treballar amb la bruixa com a representant de tot el que el patriarcat censurava al gènere femení: dones cultes, independents i transgressores de l'ordre patriarcal. En acabar es farà una reflexió sobre les qualitats de la bruixa d'Amatu en comparació a les que mostren els contes clàssics.

¡De gran vull ser bruixa! –“Bruixa?”– Si, sí, bruixa, perquè podria volar pels aires amb la meva gata Lua, i pujar als arbres més alts per saludar les mares bomberes, i fent capgiretes arribaria als núvols i hi podria botar a sobre... botar i botar, com m'agrada fer al meu llit quan no em veu ningú més que na Lua.

A més a més, les bruixes tenen superbiblioteques grandíssimes amb tot tipus de llibres! I passen hores llegint històries sobre països llunyans, llibres de beuratges secrets, llibres per aprendre a arreglar coses perquè és molt útil perquè de vegades jugant sorgeixen accidents... i llibres, i llibres, i llibres ...

Una altra cosa que tenen les bruixes: són enormes cuines, amb calderes de coure i milions de pots amb ingredients misteriosos de tots els colors, amb els quals faria conjurs per canviar les coses avorrides..

“Avorridux Expectorux, Divertidum Benvinidum”.

Les bruixes fan que les coses succeeixin, saben allò que volen i com aconseguir-ho i mai tenen un padrastre, una madrastra, un príncep o un barruguet que els ho impedeixi fer.

Idò això, que essent bruixa puc preparar menjar com una cuinera, rescatar gats dels arbres com una bombera, botar pels núvols com una equilibrista de circ, tenir moltíssims llibres com una bibliotecària, arreglar una aixeta com una fontanera i a més a més viatjaria a països llunyans amb la meva gata Lua.

WEBGRAFIA

- ***Guia de bones pràctiques per promoure la conciliació de la vida personal, familiar i professional des d'Entitats Locals d'Espanya i Noruega. 21 Experiències Il·lustratives.*** Instituto de la Mujer. Ministerio de Igualdad. Projecte d'Equilibrio-Balance. Liderat per l'Institut de la Mujer, participen la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) i l'Associació Noruega d'Autoritats Locals i Regionals (KS). Cofinançat per l'Espai Econòmic Europeu.
- ***Maternitat, paternitat i conciliació a la CAE ¿És el treball familiar un treball de dones?.*** Raquel Royo Prieto. Bilbao. Universitat de Deusto. ISBN 978-84-9830-399-5. 2011.
- ***Educant en igualtat. Guia per a l'educació infantil.*** Un programa realitzat per FETE-UGT en col.laboració amb l' Institut de la Dona i el Ministeri de Igualtat. Autors: Alicia Herranz Gómez. Mestra d'Educació infantil. Ma Belén San Martín Horcajo. Mestra d'Educació Infantil. Nona Seijo Cabrera. Mestra d'Educació Infantil. Mauricio Maggiorini Tecco. FETE-UGT. Amb la col.laboració del Institut de la Dona.
- ***Guia de Coeducació, Síntesi sobre l'Educació per a la Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes*** Elaborada per Red2, Red Consultores S.L. i l'Observatori per la Igualtat d'Oportunitats de l'Institut de la Dona.
- ***La corresponsabilitat també ens ensenya.*** Organització de Dones de Confederació Intersindical i Organització de Dones de STES·Intersindical. Fermina Bardón Álvarez, Àngels Cardona Palmer, Delfina de Poo Peña, Inmaculada Gimeno Mengual, Mari Luz González Rodríguez, Francisca López García, Pura Sánchez Sánchez, Margarita Trasancos Bimendi y Rosa Zafra Lizcano. Patrocina: el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, a través de l'Institut de la Dona. Madrid. 2013
- ***Orientacions didàctiques. Materials didàctics per prevenir la violència de gènere. Educació Infantil.*** Govern de les Illes Balears.
- ***Equitat de gènere i prevenció de la violència a preescolar.*** Martha I. Leñero Llaca. Secretaria d'Educació Pública 2009. Mèxic, D. F. ISBN: 978-607-95351-0-0.

- ***Educació Afectivo-Sexual a l'Educació Infantil.*** Material Didàctic. Adaptació per Andalusia de l'obra de: María Carmen Bolaños Espinosa, María Dolores González Díaz, Manuel Jiménez Suárez, María Elena Ramos Rodríguez, María Isabel Rodríguez Montesdeoca. Del Programa HARIMA-GUADA, de la Direcció General de Promoció Educativa. Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Canari. Junta d'Andalusia. Conselleria d'Educació i Ciència. Direcció General d'Avaluació Educativa i Formació del Professorat. MA-1.321/99.
- ***Juguem a pares i mares?*** Construïm un món sense diferències de gènere. Taller de coeducació. Programa Transversal de Gènere. Ajuntament de Reus.
- ***Viatge al país dels contes al revés.*** Direcció general de la Dona. Govern de Cantàbria. Projecte d'Intervenció coeducativa amb l'alumant d'educació infantil i primers cicles de primària.

ANNEXOS

1. Cartes a les famílies.
2. Enquesta anònima a les famílies.
3. Contracte de corresponsabilitat.
4. Contes recomanats.
5. Avaluació “La meva amiga Martina”.
6. Avaluació “Amatu i els seus amics”.
7. Imprimibles jocs de memòria o de parelles.

CARTA A LES FAMÍLIES. Sessió 1. “La Llar”

Estimades famílies,

Al centre educatiu estam treballant el tema de la corresponsabilitat en les tasques familiars. Es tracta del repartiment equitatiu de les tasques de la llar entre cada una de les persones que formen la família, depenent de les seves possibilitats (fer la compra, reparacions de manteniment, fer els llits, cuinar, comprar, organitzar, etc.).

La família funciona com a model de transmissió de valors, actituds i formes de ser i d'estar en el món, per la qual cosa es fa essencial la coherència entre allò que es treballa a l'escola i allò que transmet la família. Com a primer espai de socialització, el nucli familiar és el lloc on aprenem què significa ser nena o nen; quins rols, quines tasques i responsabilitats, quins llocs podem ocupar unes i altres; però també com hem d'expressar-nos, què sentir, quins han de ser els nostres somnis i projectes de vida, segons siguem al·lotes o al·lots.

És important explicar-los la importància que té per a la vida familiar, la col·laboració de les persones que viuen a la llar familiar, i recordar-los que la seva ajuda és molt valuosa, si no, podrien pensar que realitzar les tasques familiars és una forma de càstig. En aquestes edats els infants se senten importants participant. Aprofitem-ho!

Amb la corresponsabilitat, la família surt beneficiada: augmenta el benestar familiar perquè els seus membres se senten més satisfets; les relacions familiars solen millorar, perquè hi ha menys discussions en estar tot repartit d'una forma més equitativa; les persones es relacionen amb més respecte i disposen de més temps lliure per al seu oci personal o familiar.

Si teniu interès per conèixer el que estam treballant dins l'aula, ho podeu preguntar al personal educatiu i als vostres infants.

Adjuntam una enquesta, totalment anònima, sobre el repartiment de diverses labors familiars. Us demanam que una vegada emplenada, la doneu a la classe del vostre fill o filla.

Gràcies per la vostra col·laboració.

CARTA A LES FAMÍLIES: Sessió 2. “L’Oci”

Estimades famílies,

El joc és una peça clau per al desenvolupament i aprenentatge dels infants. En aquesta etapa, normalment s’imita a les persones adultes, s’assumeixen els papers viscuts a casa, a l’escola, al carrer, i es reproduïxen fidelment. És el que s’anomena a l’escola: joc simbòlic i habitualment es creen espais amb diferents elements que els ajudin a recrear aquestes situacions. A través dels jocs es va formant la seva personalitat. Jugant aprenen tipus de conducta, comportaments, a relacionar-se amb altres persones, etc. Allò important és oferir-los nous models de relació entre sexes.

Si com a mare o pare desitgeu que aprenguin de tot; la millor forma és permetre i fomentar que juguin amb tot tipus de jugarois, sense tenir en compte a quin gènere se suposa que van destinats, intentant no atribuir cap significat si el nostre fill ens demana jugar amb una cuina o la nostra filla ens demana un camió. Així els ajudam a aprendre més coses, a desenvolupar més habilitats. Les nenes i els nens experimenten, investiguen, imiten els seus referents per igual, no posen etiquetes si les altres persones no les posen. Si els oferim tot tipus d’opcions els estarem educant en valors igualitaris.

Això no vol dir que els nens hagin de jugar amb pepes i les nenes amb cotxes, per evitar la dualitat tradicional “això és de nens” i “això és de nenes”, significa que han de jugar amb allò que els vengui de gust sense rebre judicis de les persones adultes. Els jugarois han de ser emprats indistintament per ambdós sexes.

Us convidam a fomentar el desig dels infants de rompre barreres, a estimular la seva curiositat per allò desconegut, a fomentar noves capacitats psicològiques, manuals, físiques i intel·lectuals. Això no només afavoreix la convivència entre ambdós, sinó que a més a més els enriqueix com a persones.

Si teniu interès per conèixer els que estam treballant a l’aula, ho podeu demanar al personal educatiu i als vostres infants.

Gràcies per la vostra col·laboració

CARTA A LES FAMÍLIES: Sessió 3. “Les Professions”

Estimades famílies,

Les eleccions vitals i professionals, estan condicionades, moltes vegades, per estereotips sexistes. Existeixen imatges prefixades, simplificades, que uniformitzen les persones i els atribueixen característiques, comportaments esperats, etc. per la seva pertinença a un o altre sexe i no per les seves preferències personals, les seves inquietuds i desitjos reals.

És fonamental comprendre que l'interès, les habilitats, actituds i capacitats necessàries per escollir i desenvolupar un treball concret, no haurien d'estar condicionades pels estereotips atribuïts tradicionalment a dones i a homes, sinó per allò que realment es desitja com a persona, indistintament del sexe al qual es pertany.

Els nens i les nenes d'aquestes edats aprenen, en gran mesura, de la realitat que els envolta, imiten allò que veuen en les seves famílies, a la televisió, a la societat en general. Hem d'intentar que des de les primeres edats compren- guin que no existeixen professions segons el sexe de cada persona, expli- car-los que podran ser allò que desitgin.

Us convidam a prendre consciència del fet que les seves capacitats per es- collir una professió, no han de dependre del seu sexe, sinó dels seus desitjos, interessos i aprenentatges.

Si a més algun membre de la família, es dedica a una professió que trenca amb els estereotips de gènere (una mare, tia, àvia, amiga que es dedica a una professió exercida tradicionalment per homes; o, un pare, oncle, avi o amic que es dediqui a una professió on la majoria són dones) podeu posar-vos en contacte amb el personal educatiu per compartir-ho dins l'aula.

Si teniu interès per conèixer el que estam treballant a l'aula, ho podeu de- manar al personal educatiu i als vostres infants.

Gràcies per la vostra col·laboració.

QUI FA A CASA...?	PARE, MARE, PERSONA EXTERNA, ÀVIA/AVI, GERMANS/GERMANES...
Preparar l'esmorzar	
Preparar el menjar	
Preparar el berenar	
Preparar el sopar	
Parar/llevar la taula	
Escurar els plats/ Posar el rentavaixelles	
Fer la llista de la compra	
Fer la compra	
Gestions bancàries	
Granar/Passar aspiradora	
Fregar el terra	
Netejar els vidres	
Netejar els banys	
Llevar la pols	
Banyar les filles/els fills	
Fer els llits	
Posar la rentadora	
Estendre i recollir la roba	

QUI FA A CASA...?	PARE, MARE, PERSONA EXTERNA, ÀVIA/AVI, GERMANS/GERMANES...
Planxar la roba	
Ordenar armaris de roba	
Comprar roba dels fills/es	
Contacte amb el professorat	
Dur els infants a l'escola	
Recoger del cole	
Revisar tasques escolars	
Reparacions d'electricitat	
Reparacions de fontaneria	
Dur els infants a les activitats extraescolars	
Organitzar vacances	
Fer net el cotxe	
Cuidar plantes de la casa	
Cuidar animals de la casa	
Decidir fer neteja a fons	
Tirar el fems	
Organitzar el temps d'oci de la família	
Amb qui vius a casa?	

CONTRACTE FAMILIAR

En aquesta casa viu una família responsable

Les persones que signam aquest contracte de responsabilitat,
vivim sota el mateix sostre i ens comprometem a repartir-nos les
tasques de la llar i de cura, segons la nostra edat i capacitat.

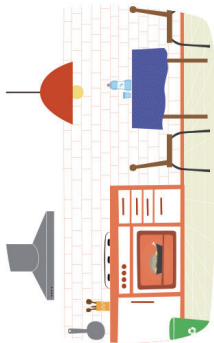
★ Signants ★

★ Data ★

Compromisos familiars

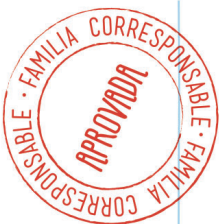
Estada

cuina

A qui li toca?

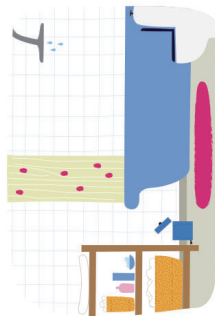
Tasca

dormitori

lavabo

CONTES RECOMANATS: CORRESPONSABILITAT I COEDUCACIÓ

Quiero una mamá-robot

Davide Cali. Laberinto.

Una mamà verdadera no sempre té molt de temps per estar amb tu. En canvi, una mamà robot fa tot el que li demanes. I sobretot, MAI et crida... i si ho fa l'apagues amb el comandament de la tele! Però una mamà robot fa bona olor o sap fer moixaines com una mamà de veritat?

El meu pare és mestressa de casa

Silvia Ugido i Mikel Valverde. Editorial La Galera.

En el llibre es planteja una situació de la vida real, i alhora es proposa una desdramatització i una solució adequada a cada cas, sempre en clau d'humor. Els objectius són: fomentar el respecte per la diversitat, potenciar una actitud oberta i respectuosa davant determinats problemes, afavorir la integració de qualsevol persona en un col·lectiu i fomentar la convivència entre les persones.

Una feliz catástrofe

Adela Turín. Editorial Lumen.

La història ens conta com la família Ratón viu tranquil·la al seu cau, especialment el senyor Ratón que es passa el dia al sofà, mentre la senyora Ratona organitza la casa, fa el menjar, té cura dels fills perquè tot estigui perfecte. Però un dia hi ha una catàstrofe, i a partir d'allí les coses canvien.

Don Caballito de Mar

Eric Carle. Editorial Kókinos.

El senyor cavallet de mar recorre el fons submarí descobrint com ell no és l'únic pare que és responsable de les seves cries, sinó que hi ha altres espècies en les quals és el mascle qui es dedica a tenir cura del ous que les femelles han post.

Rosa Caramelo

Adela Turín. Editorial Lumen.

Abans les elefantes eren de color rosa i els elefants grisos. Fins que un dia una elefanta saltà la tanca del recinte rosa, llençà els llaços i les sabatetes de color rosa i se n'anà a jugar al fang.

Arturo y Clementina

Adela Turín. Editorial Kalandraka.

Una història fabulada que reivindica el rol femení en la societat, combat els estereotips sexistes i denuncia la discriminació. Arturo i Clementina són dos tortugues que s'enamoren però no s'estimen. Clementina admira Arturo i depèn d'ell, i Arturo vol protegir Clementina i l'anul·la. Però na Clementina aconsegueix escapar de la seva closca-presó.

La Historia de los Bonobos con gafas

Adela Turin. Il·lustracions de Nella Bosnia. Editorial Kalandraka.

Els Bonobos menjaven, viatjaven i es modernitzaven mentre les Bonobes recol·lectaven menjar i criaven la prole. Però els bonobos no acceptaven que les bonobes també poguessin aprendre i evolucionar.

FAMÍLIES***El gran libro de las familias***

Mary Hoffman. Intermón Oxfam.

Què és una família? Abans es deia que la típica família era un pare, una mare, un al·lot, una al·lota, un ca i un gat, que vivien en una casa amb jardí. Però els temps i les formes de vida han canviat, les famílies també, i actualment hi ha almenys tants tipus de famílies com colors té l'arc de Sant Martí.

¡En Familia!

Alexandra Maxeiner. Il·lustracions d'Anke Khul. Editorial Takatuka.

Mina no té germans, però des que se separaren els pares ho té tot per duplicat. Jonas té uns tres quarts de pare, a qui estima molt. Carla i Max tenen dos mares i dos pares. Júlia està trista des que va morir la seva mamà i no té ganes de tenir-ne una de nova. Paula celebra dues dates a l'any: la de l'aniversari i la de la seva arribada a la família adoptiva. Una cosa tenen tots en comú: cada un pertany a una família.

Tres con Tango

Justin Richardson. RBA.

És la història verídica de dos pingüins del zoològic de Central Park a la ciutat de Nova York. Es diuen Roy i Silo, i la seva història és diferent a la de la resta de pingüins del zoo perquè, a pesar de ser dos "al·lots pingüí", són parella.

Paula tiene dos mamás

Leslea Newman. Il·lustracions de Mabel Piérola. Bellaterra.

La història conta la vida d'una nena que es diu Paula i que té preferència pel número dos. Té dos ulls, dos braços, dos peus, dues mascotes... i dues mares. La seva vida és normal..., fins que entra a l'escola i coneix que hi ha altres formes de família.

Todo doble O cómo divorciarse con buen humor

Babette Cole. Editorial Destino.

Demetrio i Paula veuen com els seus pares es barallen constantment i es fan la vida impossible. Fins que tenen la gran idea de celebrar una desboda, amb invitats, regals... Des d'aleshores, Demetrio i Paula tenen dues cases i... tot doble!

Las Cosas que le gustan a Fran

Berta Piñán, il·lustracions d'Antonia Santolaya Ruiz Clavijo. Editorial Hotelpapel. Les dues persones que més estima al món són mami i Fran. A Fran li agrada asseure's a la taula dels papers i estudiar llibres molt gruixuts i escriure i escriure, però també li encanta la truita amb patates i ballar. La història d'un model de família apartat dels estereotips i que és viscuda amb naturalitat i satisfacció.

Mi madre

Josée Masse. Editorial Intermón-Oxfam.

Hi havia una vegada dues dones que no s'arribaren a conèixer mai. A una no la coneixes, a l'altra li dius "mamà". Aquest bell poema celebra el vincle entre mare i fill d'una manera molt especial. A través del diàleg entre una nena i la seva mare adoptiva.

"Dads" and others strange beasts. "Pares" i altres bèsties rares

Amalia Robb-Teresa Martí. Editorial Cruïlla.

Quantes classes de pares hi ha? Llibre en català i anglès sobre diferents tipus de pares.

CONTES QUE TRENQUEN ELS ESTEREOTIPS DE GÈNERE***Tarzana***

Babette Cole, Editorial Destino.

Tarzana vivia a la selva amb els animals. Un dia va veure una nova espècie d'animal que no havia vist mai abans, així que el va capturar. El nou animal era un al·lot que es deia Gerald. Estava estudiant les aranyes.

Héctor el hombre extraordinariamente fuerte

Magali Le Huche. Editat per Adriana Hidalgo.

Conta una delirant història sobre un forçut que ha de guardar les aparences i ocultar el seu costat més sensible i expressiu. El circ es veurà immers en un petit embull del qual se'n sortiran gràcies a aficions de n'Hector.

La mitad de Juan

Gemma Lienas i África Fanlos. La Galera.

A en Joan li agraden les nines, la seva camiseta rosa i els contes de princeses, però tots s'enriuen d'ell i li diuen que això "són coses de nenes". El problema és que quan ho enterra tot al jardí se sent buit per dins... Com resoldrà el problema?

Oliver Button es una nena

Alfredo Gomez Cerda. Everest.

A Oliver Button li deien nena, perquè no li agradava fer les coses que feien tots els altres nens. Li agradava pintar, passejar pel bosc, disfressar-se i, sobretot, ballar. Va començar a anar a classes de dansa, i el dia que va actuar en el concurs de talents amb les lluentes sabates de claqué, va deixar astorats tots els seus companys.

Una princesa en motocicleta

Raquel Garrido. Il·lustracions de Carlos Velázquez. Editorial Apila.

Trobam una princesa mica convencional. Valenta, decidida, intrèpida, no deixarà que cap príncep blau l'ajudi. Ella tota sola en té prou per solucionar la desaparició del drac.

PRINCESES I PRÍNCEPS SENSE ESTEREOTIPS***Las princesas también se tiran pedos***

Ilan Brenman i Ionit Zilberman. Editorial Algar.

A la petita Laura li ha sorgit un dubte molt important després d'una llarga discussió a classe sobre na Ventafocs. El seu amic Marcelo els ha confessat que la famosa i delicada princesa feia molts pets. Sortosament, el pare de na Laura, a qui li agraden molt els llibres i les bones històries, té el llibre secret de les princeses on na Laura troba les respostes a totes les preguntes.

¿Hay algo más aburrido que ser una princesa rosa?

Raquel Díaz. Editorial Thule.

Carlota era una princesa rosa però n'estava farta del rosa i de ser una princesa. Volia anar de vermell, de verd o de violeta... No volia besar calàpets per veure si eren prínceps blaus. No volia prínceps blaus. Carlota sempre es preguntava per què no hi havia princeses que solcassin els mars en busca d'aventures. O princeses que rescatassin els prínceps de les urpes d'un llop feroç.

¡Qué fastidio ser princesa!

Carmen Gil i Daniel Montero. Editorial Cuento de Luz.

Nona, la protagonista, és la princesa de conte d'un gran palau, però no és feliç. Ha de dur sempre vestits llargs, somriure constantment, ser discreta, tocar el clavicordi, conservar l'etiqueta i ser perfecta en tot moment. És, sens dubte, una feina pesada i avorrida per a una princeseta que somnia amb una altra vida, amb quelcom més... encara que no sàpiga molt bé de què es tracta.

Los principes azules destiñen

Teresa Giménez. Editorial Beascoa.

Una princesa espera el seu príncep blau. Espera i espera, però el príncep mai arriba. Alguns l'adverteixen que els prínceps blaus no existeixen; altres li diuen de destenyeixen, però ella no se'ls creu: si el món dels contes és ple de prínceps meravellosos, per què no n'hi pot haver cap per a ella? I així coneix prínceps i més prínceps, però cap és blau i cap la fa feliç. Un dia decideix deixar d'esperar i just aleshores li passa quelcom màgic...

El príncipe Ceniciento

Babette Cole i Editorial Destino.

Treballa la coeducació, a través del canvi de rol dels personatges, en aquest cas "La Ventafores" per "El Ventafores".

La princesa que quería escribir

Beatriz Berrocal. Il·lustracions de Daniel Montero. Editorial Amigos de papel.

Un conte de princeses. Princeses que volen ser diferents. Princeses que no volen un príncep blau que les vengui a salvar, ni anar pel castell amb vestits de tul. La princesa d'aquest conte volia ser escriptora i lluità per aconseguir-ho cada dia i cada hora.

A OMPLIR PER LA TUTORA O EL TUTOR

Avalua de l'1 (-) al 3 (+) el grau de satisfacció de la consecució d'objectius de cada sessió.

SESSIÓ 1. “La llar: A casa d’Aina”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Expressa una tasca domèstica a través de la mímica.
- ☐ Identifica almenys una acció amb un personatge.
- ☐ Accepta que les tasques domèstiques no tenen un rol de gènere assignat.

SESSIÓ 2. “L’oci: Jugam amb n’Aina”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Reflexiona sobre el seu joc.
- ☐ Identifica una acció amb un personatge.
- ☐ Comparteix en el joc

SESSIÓ 3. “Les professions: Les professions d’Aina”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Nomena alguna professió.
- ☐ Identifica una acció amb un personatge de la història.
- ☐ Valora les persones que tenen una professió independentment del seu sexe.

COMENTARIS:

COMENTARIS:

A OMPLIR PER LA TUTORA O EL TUTOR

Avalua de l'1 (-) al 3 (+) el grau de satisfacció de la consecució d'objectius de cada sessió.

SESSIÓ 1. “Llar: La casa d’Aina”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Expressa almenys una tasca domèstica.
- ☐ Identifica almenys una acció amb un personatge.
- ☐ Accepta que les tasques domèstiques no tenen un rol de gènere assignat.

SESSIÓ 2. “Oci: Jugam amb n’Amatu”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Reflexiona sobre el seu joc.
- ☐ Identifica almenys una acció amb un personatge.
- ☐ Accepta que els jocs no tenen gènere.

SESSIÓ 3. “Professions: Les professions de n’Omar”

- ☐ Participa en les activitats proposades.
- ☐ Enumera diferents professions.
- ☐ Representa a través de la mímica situacions relacionades amb les professions.
- ☐ Accepta que les professions no tenen gènere.

COMENTARIS:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

COMENTARIS:

